

Predicting the academic satisfaction of students at the University of Applied Sciences and Technology in Aran and Bidgol based on their attitude towards their field of study, academic progress, and labor market needs

Dr. Ali Akbar Khoshgftar Moghadam^{1*}, Javad Baradaran²

1. Assistant Professor, Educational Management Department, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran (Corresponding Author) Email: khoshgofar1346@gmail.com

2. PhD student in Educational Management, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran. Email: Baradaranjavad110@gmail.com

Abstract

Introduction: The Comprehensive University of Applied Sciences, focusing on skill-based and practical education, has taken a valuable step in training a skilled workforce that meets the needs of the job market. Educational satisfaction refers to the level of enjoyment and personal satisfaction an individual derives from their role and experiences in the educational environment. Attitude toward the field of study includes individual perspectives on career prospects, interest in the major, motivation to learn, and even social and family impacts. Academic progress refers to the amount of energy or effort a learner expends on educational activities and the effectiveness and efficiency of that effort. The needs of the job market, as an external factor, can influence students' choice of major and their educational satisfaction. Educational satisfaction is considered one of the important factors in the success and advancement of students. When an individual feels satisfied with their learning process, they have more motivation to study and strive, leading to improved academic performance.

Materials and Methods: The present research is applied in terms of research goals and descriptive in terms of data collection method, specifically of the correlational type with multiple regression analysis. The statistical population in this study included the students of the University of Applied Sciences in Aran and Bidgol County (700 individuals) in the academic year 1403-1404, some of whom had graduated in that semester. From the entire statistical population, a sample size of 111 individuals was determined using simple random sampling method and with the use of GPower 1.3 software in the limited population at a nominal confidence level of 0.95. For surveying the target population, three standard questionnaires were used: "Academic Satisfaction" (Lent et al. 2005) with 7 questions, "Students' Attitudes Towards Their Field of Study" (Sofour et al., 1392) with 17 questions, and "Labor Market Needs" containing 34 questions (Ijtehadi and Behrooz, 1385) based on a five-point Likert scale. The average of the students was also considered as an indicator of academic progress. After the necessary coordination, the research questionnaires were randomly provided to students from various groups in printed form. After explaining the necessary details and the general objectives of the research, they were invited to participate in the study. The reliability assessment of the questionnaire was conducted using Cronbach's alpha method. The alpha statistic values of 0.963, 0.995, and 0.992 were obtained, indicating suitable

Received: 2025/04/26; Accepted: 2025/07/20; Published online: 2025/11/02

Publisher: Qom Islamic Azad University Article type: Research Article © The Author(s).

© 2025/authors retain the copyright and full publishing right

reliability of the instrument. The square of the multiple correlation of all the items in the questionnaire with the overall test was positive, and there was no need to delete or modify any items. The validity of the standard questionnaire "Academic Satisfaction" was evaluated positively in the research by Setayesh Ebrahimi and colleagues in 1400, and the standard questionnaire "Students' Attitudes Towards Their Field of Study" in the research by Badizadeh and Irshad in 1395, as well as the validity of the standard questionnaire "Labor Market Needs" in the research by Ejtehad and Behrooz. To analyze the data statistically, Pearson correlation and multiple regression tests were conducted using SPSS version 27.

Results and Findings: According to the findings, about 60% of the participants are women and married, 65% are undergraduate students, and 44% belong to the electronics group. The findings showed that using the multiple regression analysis method, a significant model was obtained ($0.678 = \text{adjusted R squared}$ and $0.05P <$), which explains 68% of the variance ($0.687 = \text{adjusted R squared}$) and there is a significant relationship. In the regression model, the unstandardized coefficient for the variable of labor market needs is -0.121. This indicates that with an increase in perception of labor market needs, the academic satisfaction decreases on average by 0.121 units. This relationship is statistically significant with an error level of 0.000 ($p < 0.05$). Additionally, the standardized beta coefficient for this variable is -0.518, indicating a strong and negative effect in terms of standard deviation. The t-statistic for this variable is -5.584, indicating the significance of the relationship. Regarding the variable of academic progress, the regression coefficient is 5.427, which shows that with an increase of one unit in academic progress, academic satisfaction increases on average by 5.427 units. This relationship is also statistically significant ($\text{Sig} = .000$). Its standardized beta is 0.661, indicating a strong impact in terms of standard deviation. The t-statistic for this variable is 7.639, clearly confirming the statistical significance of the relationship between these two variables. For the attitude towards the field of study, the regression coefficient is 0.257, indicating a positive relationship between attitude and academic satisfaction. This relationship is also statistically significant ($\text{Sig} = .000$), and the beta coefficient is 0.638; therefore, it can be said that an increase in positive attitude towards the field of study leads to an increase in academic satisfaction. The t value for this variable is 8.980, confirming a high level of significance. Overall, the results indicate that all three variables: academic progress, attitude towards the field of study, and perception of market demand are significantly capable of predicting academic satisfaction. However, the effect of market demand is negative and should be critically analyzed in the final discussion.

Discussion and Conclusion: Statistical analysis of the data using multivariate regression showed that the two variables "academic progress" and "labor market needs" have a positive and significant impact on students' academic satisfaction. The t-statistic values for these two variables were 7.639 and -5.584, respectively, indicating a high level of statistical significance ($\text{Sig} = .000$). In contrast, the variable "attitude toward the academic field" with a beta coefficient of 0.638 and a t-statistic of 8.980 also had a positive and significant effect on academic satisfaction ($\text{Sig} = .000$). Therefore, the findings showed that all three independent variables can significantly predict academic satisfaction. The summary of the results indicates that students' academic satisfaction is significantly influenced by educational, psychological, and social factors. Hence, it is essential for educational policymakers to revise the structure of curricula, strengthen career and academic counseling, and better align the educational content with the real needs of the labor market to enhance the quality of education.

Keywords: Educational satisfaction, attitude towards the field of study, academic progress, job market needs, applied science in Aran and Bidgol.

پیش‌بینی رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی آران و بیدگل بر اساس نگرش به رشته تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و نیازهای بازار کار

دکتر علی اکبر خوشگفتار مقدم^۱، جواد برادران^۲

^۱ استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران (نویسنده مسئول) www.khoshoftar1346@gmail.com

^۲ دانشجوی مقطع دکتری، رشته مدیریت آموزشی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران Baradaranjavad110@gmail.com

چکیده

مقدمه: دانشگاه جامع علمی کاربردی با تمرکز بر آموزش‌های مهارتی و کاربردی، گامی ارزشمند در راستای تربیت نیروی کار متخصص و متناسب با نیازهای بازار کار برداشته است. رضایت تحصیلی به میزان لذت و خشنودی فردی از نقش و تجربیات خود در محیط آموزشی اشاره دارد. نگرش به رشته تحصیلی شامل دیدگاه‌های فرد نسبت به آینده شغلی، میزان علاقه به رشته، انگیزه یادگیری و حتی تأثیرات اجتماعی و خانوادگی است.

پیشرفت تحصیلی به میزان انرژی یا نیرویی که یک فراگیر صرف انجام فعالیت‌های تحصیلی می‌کند و میزان اثربخشی و کارایی آن اطلاق می‌شود. نیازهای بازار کار به‌عنوان عامل خارجی، می‌تواند بر انتخاب رشته تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان تأثیر بگذارد. رضایت تحصیلی یکی از عوامل مهم در موفقیت و پیشرفت دانشجویان محسوب می‌شود. زمانی که فرد احساس رضایت از روند یادگیری خود داشته باشد، انگیزه بیشتری برای مطالعه و تلاش داشته و منجر به بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود.

روش‌شناسی پژوهش: تحقیق حاضر از لحاظ اهداف پژوهش، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع هم‌بستگی تحلیل رگرسیون چندگانه است. جامعه آماری در این پژوهش، شامل دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی شهرستان آران و بیدگل (۷۰۰ نفر) در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند که برخی از آنان در آن نیمسال دانش‌آموخته شده بودند. از کل جامعه آماری به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با استفاده از نرم‌افزار GPower ۱,۳ در جامعه محدود با سطح اطمینان اسمی ۰,۹۵، تعداد نمونه آماری ۱۱۱ نفر تعیین شد و به‌منظور نظرسنجی از جامعه هدف، سه پرسش‌نامه استاندارد «رضایت تحصیلی» (لنت و همکاران ۲۰۰۵) با ۷ سوال، «نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی» (سوفور و همکاران، ۱۳۹۲) با ۱۷ سؤال و «نیازهای بازار کار» حاوی ۳۴ سؤال (اجتهادی و بهروزی، ۱۳۸۵) بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت بود. معدل دانشجویان نیز، به‌عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی منظور شد. پس از هماهنگی‌های موردنیاز، پرسش‌نامه‌های پژوهش به‌صورت چاپ‌شده در اختیار دانشجویان گروه‌های مختلف به‌صورت تصادفی قرار گرفت و پس از بیان توضیحات لازم و اهداف کلی پژوهش از آنان دعوت شد تا در پژوهش شرکت کنند. ارزیابی پایایی پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ انجام شد. مقدارهای آلفا ۰,۹۶۳ و ۰,۹۹۵ و ۰,۹۹۲ به دست آمد که نشانگر پایایی مناسب ابزار است. مجذور هم‌بستگی چندگانه همه گزاره‌های پرسش‌نامه با کل آزمون مثبت بود و نیازی به حذف یا اصلاح گزاره‌ها وجود نداشت. روایی پرسش‌نامه استاندارد «رضایت تحصیلی» در پژوهش

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۰۶؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۲۹؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۸/۱۰

© نویسندگان

نوع مقاله: پژوهشی

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم

۱۴۰۴ © / نویسندگان دارنده حق مؤلف مقاله خود بدون محدودیت هستند.

ستایشی اظهار و همکاران ۱۴۰۰ و پرسشنامه استاندارد «نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی» در پژوهش بدیعزاده و ارشاد، ۱۳۹۵ و همچنین روایی پرسشنامه استاندارد «نیازهای بازار کار» در پژوهش اجتهادی و بهروزی، سنجیده شده و مثبت بوده است.

جهت تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از طریق آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه از نرم‌افزار SPSS ۲۷ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش: طبق یافته‌ها حدود ۶۰٪ افراد شرکت‌کننده را زن و متاهل، ۶۵٪ افراد دانشجوی کارشناسی و ۴۴٪ افراد نیز جز گروه الکترونیک می‌باشند.

یافته‌ها نشان داد با استفاده از روش تحلیل رگرسیون چندگانه، مدل معناداری به دست آمد ($R = 0.678$) معذور تنظیم شده و $P < 0.05$ و این مدل ۶۸٪ از واریانس را توجیه می‌کند ($R = 0.687$) معذور تنظیم شده و ارتباط معناداری وجود دارد.

در مدل رگرسیون، ضریب غیراستاندارد برای متغیر نیاز بازار کار برابر با -0.121 به دست آمده است. این نشان می‌دهد که با افزایش ادراک از نیاز بازار کار، به‌طور متوسط 0.121 واحد از رضایت تحصیلی کاهش می‌یابد. این رابطه از نظر آماری معنادار بوده و سطح خطا برابر با 0.000 است. ($p < 0.05$) همچنین، مقدار ضریب بتای استاندارد برای این متغیر برابر با -0.518 بوده که بیانگر تأثیر قوی و منفی در مقیاس انحراف معیار است. مقدار آماره t برای این متغیر برابر با -5.584 است، که نشان‌دهنده معناداری رابطه می‌باشد. در خصوص متغیر پیشرفت تحصیلی، ضریب رگرسیون برابر با 5.427 به دست آمده که نشان می‌دهد با افزایش یک واحد در پیشرفت تحصیلی، رضایت تحصیلی به‌طور متوسط 5.427 واحد افزایش می‌یابد. این رابطه نیز از نظر آماری معنادار است. ($Sig = 0.000$) بتای استاندارد آن برابر با 0.661 بوده که تأثیر قوی در مقیاس انحراف معیار را نمایان می‌کند. مقدار آماره t برای این متغیر برابر با 7.639 بوده و به‌وضوح مؤید معناداری آماری رابطه میان این دو متغیر است. برای نگرش به رشته تحصیلی، ضریب رگرسیون برابر با 0.257 است، که نشان‌دهنده ارتباط مثبت بین نگرش و رضایت تحصیلی می‌باشد. این رابطه از نظر آماری نیز معنادار است ($Sig = 0.000$)، و ضریب بتا برابر با 0.638 است؛ بنابراین، می‌توان گفت که افزایش نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی منجر به افزایش رضایت تحصیلی می‌شود. مقدار t برای این متغیر برابر با 8.980 است، که سطح بالای معناداری را تأیید می‌کند. در مجموع، نتایج نشان می‌دهند که هر سه متغیر پیشرفت تحصیلی، نگرش به رشته تحصیلی، و ادراک از نیاز بازار کار به‌طور معناداری قادر به پیش‌بینی رضایت تحصیلی هستند. با این حال، اثر نیاز بازار کار منفی است و باید در بحث نهایی به‌طور انتقادی تحلیل شود.

نتیجه‌گیری: تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از رگرسیون چندمتغیره نشان داد که دو متغیر «پیشرفت تحصیلی» و «نیازهای بازار کار» دارای تأثیر مثبت و معنادار بر رضایت تحصیلی دانشجویان هستند. مقدار آماره t برای این دو متغیر نیز به‌ترتیب 7.639 و -5.584 بود که نشان‌دهنده سطح بالای معناداری آماری است. ($Sig = 0.000$) در مقابل، متغیر «نگرش به رشته تحصیلی» با ضریب بتای 0.638 و آماره t برابر با 8.980 نیز اثر مثبت و معناداری بر رضایت تحصیلی داشت ($Sig = 0.000$)، بنابراین یافته‌ها نشان دادند که هر سه متغیر مستقل به‌طور معنادار می‌توانند رضایت تحصیلی را پیش‌بینی کنند. جمع‌بندی نتایج حاکی از آن است که رضایت تحصیلی دانشجویان به‌طور معناداری تحت تأثیر عوامل آموزشی، روان‌شناختی و اجتماعی قرار دارد. لذا لازم است سیاست‌گذاران آموزشی به بازنگری در ساختار برنامه‌های درسی، تقویت مشاوره‌های شغلی و تحصیلی، و انطباق بیشتر محتواهای آموزشی با نیازهای واقعی بازار کار اقدام کنند تا کیفیت آموزش ارتقاء یابد.

واژه‌های کلیدی: رضایت تحصیلی، نگرش به رشته تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، نیازهای بازار کار، علمی کاربردی آران و بیدگل.

۱. مقدمه

در عصر جدید، سیستم آموزش عالی نقش حیاتی در توسعه جوامع دارند. این سیستم نه تنها به تربیت نیروی انسانی متخصص کمک می‌کند. بلکه تأثیرات گسترده‌ای بر پیشرفت علمی، اقتصادی، اجتماعی و مهارت‌آموزی دارد. دانشگاه‌ها به عنوان کانون‌های تعلیم و تربیت، وظیفه‌ای خطیری بر عهده دارند تا دانشجویان را برای ورود به عرصه‌های مختلف جامعه آماده سازند.

در این میان، دانشگاه جامع علمی کاربردی با تمرکز بر آموزش‌های مهارتی و کاربردی، گامی ارزشمند در راستای تربیت نیروی کار متخصص و متناسب با نیازهای بازار کار برداشته است. دانشگاه جامع، یکی از دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که با هدف ارتقای سطح مهارت شاغلان بخش‌های مختلف اقتصادی و افزایش مهارت‌های حرفه‌ای فارغ‌التحصیلان مراکز آموزشی که فاقد تجربه اجرایی هستند تشکیل و با به‌کارگیری و سازماندهی امکانات، منابع مادی و انسانی دستگاه‌های اجرایی، نسبت به برگزاری دوره‌های علمی-کاربردی در مقاطع کاردانی و کارشناسی اقدام می‌کند. دانشگاه جامع علمی-کاربردی تنها متولی نظام آموزش عالی علمی کاربردی است که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شود. هدف دانشگاه فراهم آوردن موجباتی است که مشارکت سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی را برای آموزش نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور جلب کند به نحوی که دانش‌آموختگان بتوانند برای فعالیتی که به آنان محول می‌شود دانش و مهارت لازم را کسب نمایند (ایزدی، صالحی و قربانی، ۱۳۸۹).

۸۵ درصد کارفرمایان مهم‌ترین نقاط قوت دانشگاه جامع علمی کاربردی را به ترتیب اولویت: آماده‌سازی و جهت‌دهی دانش‌آموختگان برای انتخاب حوزه شغلی خاص و اجرای رشته‌های خاص و مورد نیاز کشور معرفی کرده‌اند. هم‌چنین ۱۵ درصد از کارفرمایان به‌روز بودن و کاربردی بودن آموزش‌ها و ایجاد حس مسئولیت‌پذیری و رضایت تحصیلی در دانش‌آموختگان را از سایر نقاط قوت دانشگاه ارزیابی کرده‌اند (تاروری زاده، تقی پور و نظامی وند، ۱۳۶۵).

رضایت تحصیلی یکی از عوامل مهم در موفقیت دانشجویان است. این مفهوم به میزان لذت و خشنودی فردی از نقش و تجربیات خود در محیط آموزشی اشاره دارد. رضایت تحصیلی دارای ابعاد تحصیلی مختلفی، مانند: کیفیت آموزش، محیط دانشگاه، حمایت‌های آموزشی و روان‌شناختی و فرصت‌های شغلی پس از تحصیل می‌باشد. استفاده از روش‌های تدریس نوین، بهره‌گیری از فناوری‌های آموزشی، ایجاد محیطی یادگیری پویا از جمله راهکارهایی برای افزایش و ارتقا سطح دانش، مهارت‌ها، توانایی‌های فرد در فرآیند یادگیری یا به عبارت دیگر منجر به رضایت تحصیلی شود (زمانی و رضایی، ۱۴۰۱).

رضایت تحصیلی به عنوان یکی از شاخص های عملکرد دانشجویان، همواره مورد توجه پژوهشگران و متولیان امر آموزش بوده است. از شاخص های مهم کیفیت و اثربخشی سیستم های آموزشی، رضایت تحصیلی است که در هر جامعه ای بیانگر نظام آموزشی کارآمد و موفق است. ارزیابی پیشرفت و عملکرد تحصیلی در حوزه آموزش و یادگیری به مثابه مفهوم کنترل کیفیت در حوزه تولید و صنعت است که می تواند موجب تضمین کارایی و اثربخشی اندوخته ها و مهارت های علمی و عملی افراد متخصص به عنوان محصولات نهایی حوزه تعلیم و تربیت و به دنبال آن بهبود و تقویت بازده دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی شود (ستایشی اظهري، م و وکیالی، م، ۱۴۰۰).

نگرش به رشته تحصیلی می تواند تاثیر بسیاری بر موفقیت فرد در مسیر آموزشی و حرفه ای داشته باشد. این نگرش شامل دیدگاه های فرد نسبت به آینده شغلی، میزان علاقه به رشته، انگیزه یادگیری و حتی تأثیرات اجتماعی و خانوادگی است. برخی افراد رشته تحصیلی را صرفاً به عنوان یک الزام اجتماعی یا راهی برای کسب درآمد می بینند. در حالی که برخی دیگر به آن به عنوان فرصتی برای کشف یا رشد، علاقمندی ها و تاثیرگذاری بر جامعه نگاه می کنند. یک مطالعه که باهدف تعیین نگرش دانشجویان بهداشت محیط، نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد نشان داد که بیش از ۸۰ درصد دانشجویان بدون هیچ شناخت قبلی از رشته، آن را انتخاب کرده و بیش از ۹۰ درصد آنان این رشته را از اولویت های انتخاب رشته خود ندانسته و ۸۰ درصد از آنان بیان کردند که رشته آن ها از موقعیت شغلی مناسبی برخوردار نیست (علیمرادی، ۱۴۰۰).

بر اساس مطالعه انجام شده روی نمونه هایی از دانشجویان جوان دانشگاه در بنگلادش (۵۵۳ نفر) نشان داد که ترس از عدم اطمینان شغلی تأثیر منفی معناداری دارد، این مطالعه نشان داد که دانش آموزان تاب آور می توانند بر ترس مربوط به شغل خود غلبه کنند و بر ایجاد سرمایه گذاری های جدید تمرکز کنند (Almashayekhi, Abdullah; Ukil, minhajul Islam; 2024).

دانشجویانی که نگرش مثبتی به رشته تحصیلی خود دارند، با انگیزه و تلاش بیشتری به یادگیری می پردازند و در نهایت به رضایت تحصیلی بیشتری دست می یابند. دانشجویانی که در رشته تحصیلی مورد نظر خود ثبت نام نکرده اند، بیشتر احتمال دارد رشته خود را تغییر دهند، فارغ التحصیلی را به تأخیر بیندازند و ترک تحصیل کنند که احتمالاً وضعیت اجتماعی - اقتصادی آنان متأثر از این تلاش و انگیزه کمتر است (Berlingieri, F; Diegmann, A; sprietsma, M; 2023).

یکی از عوامل مرتبط با رضایت تحصیلی، پیشرفت تحصیلی است که به میزان انرژی یا نیرویی که یک فراگیر صرف انجام فعالیت های تحصیلی می کند و میزان اثربخشی و کارایی آن اطلاق می شود. مفهوم پیشرفت تحصیلی به چند و چون تلاشی اشاره می کند که دانش آموزان صرف فعالیت های هدفمند

آموزشی می‌کنند تا به صورت مستقیم در دستیابی به نتایج مطلوب نقش داشته باشند. پیشرفت تحصیلی از سه مؤلفه شناختی (راهبردهای یادگیری)، عاطفی (احساس و ارزش) و رفتاری (برخورد با تکالیف درسی) تشکیل شده است (سالاری، ۱۴۰۱).

هم‌چنین پیشرفت تحصیلی دارای سه بعد است که شامل: مجذوب تحصیل شدن، شوق داشتن به تحصیل و وقف تحصیل شدن می‌شود. از سوی دیگر پیشرفت تحصیلی تأثیر قابل توجهی بر موفقیت‌های تحصیلی، شغلی و اجتماعی دارد. پیشرفت تحصیلی معمولاً به عنوان ساختار انگیزشی به کار برده می‌شود که منعکس‌کننده تعهد یادگیرنده نسبت به تحصیل است، درحالی که اختلافاتی، در مورد تصور پژوهشگران از مفهوم پیشرفت تحصیلی وجود دارد، اما عمدتاً توافق بر آن است که این مفهوم به حالت عاطفی مثبت دانشجویان و از جمله وجود بازار کار نسبت به تحصیل و دانشگاه اشاره دارد (اسماعیلی، ممتاز اسلامی و حاجی اربابی، ۱۴۰۲).

اولین و اساسی‌ترین گام در تدوین و اجرای برنامه آموزشی، اجرای صحیح و مبتنی بر واقعیت فرایند نیاز بازار کار است. نیازسنجی درحقیقت سنگ زیرین ساختمان آموزش است و هر قدر این سنگ زیرین بنیانی‌تر و مستحکم‌تر باشد، بنای روی آن محکم‌تر و آسیب‌ناپذیر خواهد بود. در قلمرو آموزش، نیاز بازار کار به عنوان یکی از مولفه‌های اساسی و ضروری فرایند برنامه ریزی در نظر گرفته می‌شود و هر کجا که مسئله تدوین طرح‌ها و اتخاذ مجموعه‌ای از تدابیر آموزشی مطرح باشد، از نیازسنجی به طور مکرر یاد می‌شود و مبنای منطقی هر برنامه وجود نیاز یا مجموعه‌ای از نیازهاست. برنامه‌ریزان آموزشی در سراسر جهان و در تمامی سازمان‌هایی که با آموزش سروکار دارند، ناگزیرند برای تدوین برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی خویش، دلایل قانع‌کننده‌ای داشته باشند (داداش پور، ۱۳۹۲).

سوی دیگر، نیازهای بازار کار به عنوان عامل خارجی، می‌تواند بر انتخاب رشته تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان تأثیر بگذارد. هم‌چنین، دانشجویانی که از نیازهای بازار کار آگاه هستند، می‌توانند رشته تحصیلی خود را با توجه به این نیازها انتخاب کنند و در نهایت شانس بیشتری برای یافتن شغل مناسب خواهند داشت. در مطالعه‌ای در مجارستان با مقایسه ورودی‌های جدید به شرکت‌ها معلوم شد که فارغ‌التحصیلان دارای سابقه کارآموزی و شناخت محیط کار پس از استخدام نتایج بهتری در بازار کار دارند؛ آنان دستمزد بالاتری می‌گیرند، موقعیت‌های بهتر و معتبرتری به دست می‌آورند، و مدت زمان بیشتری در شرکت جدید خود می‌مانند (Ilyes & Seb k, 2023).

در دنیای امروز تحولات با سرعت چشمگیری رخ می‌دهند و از طرفی دیگر یکی از چالش‌های مهم نظام آموزش عالی، افزایش نرخ بیکاری در میان فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌هاست تا جایی که معاون آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی در سال ۱۴۰۰ اعلام کرد: «۴۲ درصد بیکاران کشور

دانش‌آموختگان آموزش عالی هستند.» (آراسته، کتابدار، عبدالمهی و وزین آبادی، ۱۴۰۱). انتخاب رشته تحصیلی مناسب یکی از مهم‌ترین تصمیماتی است که هر فرد در دوران جوانی با آن روبه‌رو می‌شود. این انتخاب نه تنها مسیر آینده شغلی و تحصیلی را تعیین می‌کند، بلکه بر کیفیت زندگی، رضایت شغلی، رضایت تحصیلی و جایگاه اجتماعی نیز تأثیر بسزایی خواهد داشت.

باتوجه به زمینه‌های آموزشی، کمبود نیروی انسانی متخصص جبران شود و نسبت‌های ساختاری تعداد بهینه فارغ‌التحصیلان بر اساس سهم شاغل و بیکار در بخش‌های مختلف تعیین شود. دانشگاه نیازهای بازارهای کار را با بخش قابل توجهی از متخصصان جوان ماهر برآورده می‌کند. برای بهینه‌سازی فرآیند آموزشی، لازم است با تعیین بیکاری در بازار کار، تأثیر مسیرهای آموزشی فارغ‌التحصیلان بر بازار کار تحلیل و مدل‌سازی شود (حسنی، ۱۴۰۳).

ارتباط رضایت تحصیلی و بازار کار نیز دغدغه‌ای دیرینه در آموزش عالی بوده است. از سویی، موفقیت در تحصیل، کلید دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب تلقی می‌شود و از سوی دیگر، نیازهای بازار کار همواره در حال تغییر و تحول است. برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها فاقد تناسب لازم با بازار کار، انعطاف‌پذیری در برنامه، پذیرش تغییر، مشارکت متخصصان و ذینفعان امر، تجربیات جهانی، و ارتباط درونی میان برنامه‌هاست (آراسته، کتابدار، عبدالمهی و وزین آبادی، ۱۴۰۱).

رضایت تحصیلی یک عامل حیاتی در موفقیت فردی و حرفه‌ای است. افرادی که تجربه مطلوبی از تحصیل دارند، نه تنها بهتر با نیازهای بازار کار هماهنگ می‌شوند، بلکه نگرش مثبتی نسبت به یادگیری و رشد فردی دارند. این ترکیب باعث می‌شود که آن‌ها نیروی کاری مؤثرتر، نوآورتر و با انگیزه‌تری که به توسعه کلی جامعه کمک می‌کند. رضایت تحصیلی یکی از عوامل مهم در موفقیت و پیشرفت دانش‌آموزان و دانشجویان محسوب می‌شود. زمانی که فرد احساس رضایت از روند یادگیری خود داشته باشد، انگیزه بیشتری برای مطالعه و تلاش خواهد داشت و این امر منجر به بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود. رضایت تحصیلی هم‌چنین باعث کاهش استرس و افزایش اعتماد به نفس می‌شود، زیرا فرد احساس می‌کند که مسیر درستی را طی می‌کند و در حال دستیابی به اهداف علمی خود است. علاوه بر این، رضایت از تحصیل تأثیر مستقیمی بر سلامت روان دارد و می‌تواند موجب شکل‌گیری نگرش مثبت نسبت به آموزش و یادگیری مادام‌العمر شود (صادقی و برزگر بفرویی، ۱۴۰۰). بنابراین، ایجاد محیطی آموزشی که موجب انگیزه، تعامل و رشد فردی شود، نقش مهمی در افزایش رضایت تحصیلی دارد. افرادی که از تحصیلات خود رضایت دارند، نه تنها موفقیت فردی بیشتری را تجربه می‌کنند، بلکه در محیط کاری نیز به عنوان نیروهای خلاق، مؤثر و متعهد شناخته می‌شوند. بنابراین، سرمایه‌گذاری بر افزایش رضایت تحصیلی می‌تواند منجر به بهبود عملکرد حرفه‌ای و افزایش فرصت‌های شغلی شود.

هدف اصلی پژوهش

پیش‌بینی رابطه رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی آران و بیدگل بر اساس نگرش به رشته تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و نیازهای بازار کار

اهداف ویژه:

- تعیین رابطه رضایت تحصیلی با نگرش رشته تحصیلی
- تعیین رابطه رضایت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی
- تعیین رابطه رضایت تحصیلی با نیازهای بازار کار

فرضیه اصلی پژوهش:

رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی آران و بیدگل با نگرش رشته تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و نیازهای بازار کار رابطه دارد.

فرضیه‌های فرعی:

- رضایت تحصیلی با نگرش رشته تحصیلی رابطه دارد.
- رضایت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه دارد.
- رضایت تحصیلی با نیازهای بازار کار رابطه دارد.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ اهداف پژوهش، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع هم‌بستگی تحلیل رگرسیون چندگانه است. جامعه آماری در این پژوهش، شامل دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی شهرستان آران و بیدگل (۷۰۰ نفر) در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند که برخی از آنان در آن نیمسال دانش آموخته شده بودند. از کل جامعه آماری به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با استفاده از نرم‌افزار ۱/۳ GPower در جامعه محدود با سطح اطمینان اسمی ۰/۹۵ تعداد نمونه آماری ۱۱۱ نفر تعیین شد و به منظور نظرسنجی از جامعه هدف، سه پرسش‌نامه استاندارد «رضایت تحصیلی» (لنت و همکاران، ۲۰۰۵) با ۷ سوال، «نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی» (سوفور و همکاران، ۱۳۹۲) با ۱۷ سوال و «نیازهای بازار کار» حاوی ۳۴ سؤال (اجتهادی و بهروزی، ۱۳۸۵) بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت بود. معدل دانشجویان نیز، به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی منظور شد. پس از هماهنگی‌های موردنیاز، پرسش‌نامه‌های پژوهش به صورت چاپ‌شده در اختیار دانشجویان گروه‌های مختلف به صورت تصادفی قرار گرفت و پس از بیان

توضیحات لازم و اهداف کلی پژوهش از آنان دعوت شد تا در پژوهش شرکت کنند. ارزیابی پایایی پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ انجام شد. مقدارهای آماره آلفا ۰/۹۶۳ و ۰/۹۹۵ و ۰/۹۹۲ به دست آمد که نشانگر پایایی مناسب ابزار است. مجذور هم‌بستگی چندگانه همه گزاره‌های پرسش‌نامه با کل آزمون مثبت بود و نیازی به حذف یا اصلاح گزاره‌ها وجود نداشت. روایی پرسش‌نامه استاندارد «رضایت تحصیلی» در پژوهش ستایشی اظهاری و همکاران ۱۴۰۰ و پرسش‌نامه استاندارد «نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی» در پژوهش بدیع‌زاده و ارشاد، ۱۳۹۵ و همچنین روایی پرسش‌نامه استاندارد «نیازهای بازار کار» در پژوهش اجتهادی و بهروزی، سنجیده شده و مثبت بوده است.

جدول ۱. ضریب پایایی پرسشنامه‌ها

عنوان پرسشنامه	تعداد سوالات	ضریب پایایی	سازگاری درونی
رضایت تحصیلی	۷	۰/۹۶	خوب
نگرش دانشجویان	۱۷	۰/۹۲	خوب
نیازهای بازار کار	۳۴	۰/۹۵	خوب

جهت تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از طریق آزمون هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه از نرم‌افزار SPSS ۲۷ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش که باهدف بررسی وجود رابطه رضایت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علمی‌کاربردی شهرستان آران و بیدگل بر اساس نگرش به رشته تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و نیازهای بازار کار است میانگین و انحراف معیار متغیرها به شرح ذیل به دست آمد.

جدول ۲. یافته‌های توصیفی مربوط به میانگین و انحراف معیار

عنوان متغیر	میانگین	انحراف معیار	فراوانی
رضایت تحصیلی	۲۳/۶۹	۰/۵۹۴	۱۱۱
پیشرفت تحصیلی	۳/۸	۰/۰۷۲	۱۱۱
نیاز بازار کار	۱۲۴/۷	۲/۵۳۸	۱۱۱
نگرش به رشته تحصیلی	۵۹/۳	۱/۴۷۲	۱۱۱

جدول ۳. تحلیل توصیفی داده‌های پژوهش

متغیرها	زیر مقیاس	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۶۷	۶۰/۴
	مرد	۴۴	۳۹/۶
تاهل	متاهل	۶۷	۶۰/۴
	مجرد	۴۴	۳۹/۶
مقطع تحصیلی	فارغ التحصیل	۱۵	۱۳/۵
	کارشناسی	۷۲	۶۴/۹
	کاردانی	۲۴	۲۱/۶
گروه	مکانیک	۳۰	۲۰
	الکترونیک	۴۹	۴۴/۱
	گرافیک	۲۵	۲۲/۵
	دوخت	۷	۶/۳

طبق یافته‌های بالا حدود ۶۰٪ افراد شرکت‌کننده در پژوهش را زن و متاهل، ۶۵ درصد افراد دانشجوی کارشناسی و ۴۴ درصد افراد نیز جز گروه الکترونیک می‌باشند.

جدول ۴. خلاصه مدل رگرسیون

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح شده	خطای استاندارد	sig
رگرسیون چندگانه	۰/۷۹۱	۰/۶۲۵	۰/۶۱۵	۳/۸۸۴	۰/۰۰۰

یافته‌ها نشان داد با استفاده از روش تحلیل رگرسیون چندگانه، مدل معناداری به دست آمد (۶۷۸/۰ = مجذور R تنظیم شده و $P < ۰/۰۵$) و این مدل ۶۸ درصد از واریانس را توجیه می‌کند (۶۸۷/۰ = مجذور R تنظیم شده) و ارتباط معناداری وجود دارد.

متغیر	مقادیر غیر استاندارد			t	Sig.	شاخص‌های خطی	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(constant)	2.880	2.027		1.420	0.158		
پیشرفت تحصیلی	5.427	0.710	0.661	7.639	0.000	۰/۶۹۴	۱/۴۴۱
نگرش تحصیلی	0.257	0.29	0.638	8.980	0.000	۰/۴۶۸	۲/۱۳۸
نیاز به بازار کار	-0.121	0.022	-0.518	-5.584	۰/۰۰۰	۰/۴۰۷	۲/۴۵۸

در مدل رگرسیون، ضریب غیراستاندارد برای متغیر نیاز بازار کار برابر با ۰.۱۲۱- به دست آمده است. این نشان می‌دهد که با افزایش ادراک از نیاز بازار کار، به طور متوسط ۰.۱۲۱ واحد از رضایت تحصیلی کاهش می‌یابد. این رابطه از نظر آماری معنادار بوده و سطح خطا برابر با ۰.۰۰۰ است ($p < 0.05$). همچنین، مقدار ضریب بتای استاندارد برای این متغیر برابر با ۰.۵۱۸- بوده که بیانگر تأثیر قوی و منفی در مقیاس انحراف معیار است. مقدار آماره t برای این متغیر برابر با ۵.۵۸۴- است، که نشان‌دهنده معناداری رابطه می‌باشد. در خصوص متغیر پیشرفت تحصیلی، ضریب رگرسیون برابر با ۵.۴۲۷ به دست آمده که نشان می‌دهد با افزایش یک واحد در پیشرفت تحصیلی، رضایت تحصیلی به طور متوسط ۵.۴۲۷ واحد افزایش می‌یابد. این رابطه نیز از نظر آماری معنادار است ($\text{Sig} = .000$). بتای استاندارد آن برابر با ۰.۶۶۱ بوده که تأثیر قوی در مقیاس انحراف معیار را نمایان می‌کند. مقدار آماره t برای این متغیر برابر با ۷.۶۳۹ بوده و به وضوح مؤید معناداری آماری رابطه میان این دو متغیر است. برای نگرش به رشته تحصیلی، ضریب رگرسیون برابر با ۰.۲۵۷ است، که نشان‌دهنده ارتباط مثبت بین نگرش و رضایت تحصیلی می‌باشد. این رابطه از نظر آماری نیز معنادار است ($\text{Sig} = .000$)، و ضریب بتا برابر با ۰.۶۳۸ است؛ بنابراین، می‌توان گفت که افزایش نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی منجر به افزایش رضایت تحصیلی می‌شود. مقدار t برای این متغیر برابر با ۸.۹۸۰ است، که سطح بالای معناداری را تأیید می‌کند. در مجموع، نتایج نشان می‌دهند که هر سه متغیر پیشرفت تحصیلی، نگرش به رشته تحصیلی، و ادراک از نیاز بازار کار به طور معناداری قادر به پیش‌بینی رضایت تحصیلی هستند. با این حال، اثر نیاز بازار کار منفی است و باید در بحث نهایی به طور انتقادی تحلیل شود.

بحث و نتیجه‌گیری

تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از رگرسیون چندمتغیره نشان داد که دو متغیر «پیشرفت تحصیلی» و «نیازهای بازار کار» دارای تأثیر مثبت و معنادار بر رضایت تحصیلی دانشجویان هستند. ضرایب استاندارد (Beta) برای پیشرفت تحصیلی و نیازهای بازار کار به ترتیب برابر با ۰.۶۶۱ و ۰.۵۱۸- بودند. اگرچه ضریب بتای نیاز بازار کار منفی بود، اما این رابطه از نظر آماری معنادار و قابل توجه بوده و نشان می‌دهد که افزایش تمرکز بر آینده شغلی می‌تواند با کاهش رضایت تحصیلی همراه باشد؛ احتمالاً به دلیل افزایش دغدغه‌ها و نگرانی‌های شغلی در میان دانشجویان. مقدار آماره t برای این دو متغیر نیز به ترتیب ۷.۶۳۹ و ۵.۵۸۴- بود که نشان‌دهنده سطح بالای معناداری آماری است ($\text{Sig} = .000$). در مقابل، متغیر «نگرش به رشته تحصیلی» با ضریب بتای ۰.۶۳۸ و آماره t برابر با ۸.۹۸۰ نیز اثر مثبت و معناداری بر رضایت تحصیلی داشت ($\text{Sig} = .000$)، بنابراین یافته‌ها نشان دادند که هر سه متغیر مستقل

به‌طور معنادار می‌توانند رضایت تحصیلی را پیش‌بینی کنند. این نتایج با برخی پژوهش‌های پیشین هم‌راستا هستند. برای مثال، نتایج مطالعات مرزبان (۱۳۹۷) و مختاری‌کیا و همکاران (۱۳۹۸) نیز حاکی از تأثیر نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی آنان بر میزان رضایت تحصیلی بوده است. هم‌چنین یافته‌های پژوهش حاضر در خصوص ارتباط پیشرفت تحصیلی با رضایت تحصیلی، با مطالعات انجام‌شده توسط حسینی ابریشمی (۱۳۹۹) و حیدری (۱۳۸۴) مطابقت دارد. جمع‌بندی نتایج حاکی از آن است که رضایت تحصیلی دانشجویان به‌طور معناداری تحت تأثیر عوامل آموزشی، روان‌شناختی و اجتماعی قرار دارد. لذا لازم است سیاست‌گذاران آموزشی به بازنگری در ساختار برنامه‌های درسی، تقویت مشاوره‌های شغلی و تحصیلی، و انطباق بیشتر محتواهای آموزشی با نیازهای واقعی بازار کار اقدام کنند تا کیفیت آموزش عالی، به‌ویژه در دانشگاه‌های علمی کاربردی، به سطح مطلوب‌تری ارتقاء یابد.

محدودیت‌های پژوهش

این مطالعه به‌صورت مقطعی انجام شده است و تغییرات نگرش به رشته تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان را در طول زمان بررسی نکرده است. انجام مطالعات طولی می‌تواند به درک بهتری از چگونگی تغییر این متغیرها در طول زمان و تأثیر متقابل آن‌ها بر یکدیگر کمک کند و از سوی دیگر این مطالعه فقط بر روی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی آران و بیدگل انجام شده است. تعمیم‌یافته‌های این مطالعه به سایر دانشگاه‌ها، رشته‌های تحصیلی و مناطق نیاز به انجام تحقیقات بیشتر در این زمینه دارد.

پیشنهادهای کاربردی

برای مسئولان آموزشی دانشگاه‌ها: تطابق بیشتر بین ساختار دروس و مهارت‌های موردنیاز بازار کار می‌تواند سطح رضایت تحصیلی را ارتقاء دهد. به‌ویژه تقویت پیوند میان واحدهای عملی و نیازهای شغلی روز، انگیزه دانشجویان را برای مشارکت فعال‌تر افزایش می‌دهد.

برای مشاوران تحصیلی و شغلی: توجه هم‌زمان به علایق، توانمندی‌ها و واقعیت‌های بازار شغلی، در فرآیند هدایت تحصیلی دانشجویان، نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. استفاده از ابزارهای سنجش نگرش و تحلیل پیشرفت تحصیلی می‌تواند در طراحی مسیر شغلی مؤثرتر باشد.

برای برنامه‌ریزان درسی و واحدهای پژوهشی: پایش مستمر میزان هم‌راستایی برنامه‌های درسی با تغییرات بازار کار، همراه با در نظر گرفتن اثرات روان‌شناختی نگرش تحصیلی، می‌تواند رویکردی مبتنی بر شواهد برای اصلاح سرفصل‌ها ایجاد کند.

برای پژوهشگران آینده: پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی با روش‌های ترکیبی (کمی و کیفی) به بررسی عمیق‌تر رابطه میان نگرش تحصیلی، اضطراب شغلی، و رضایت از مسیر آموزشی بپردازند. همچنین استفاده از مدل‌های معادلات ساختاری جهت درک روابط پنهان میان متغیرها توصیه می‌شود. باتوجه به یافته‌های این پژوهش و باهدف تکمیل و غنی‌تر کردن دانش موجود در زمینه آموزش عالی در دانشگاه جامع علمی کاربردی، پیشنهاد می‌شود تحقیقات آتی در زمینه‌های زیر انجام شود:

- بررسی تطبیقی نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی در دانشگاه‌های مختلف: این بررسی می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف دانشگاه جامع علمی کاربردی در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها و ارائه راهکارهای مناسب برای ارتقای نگرش دانشجویان در این دانشگاه کمک کند.
- مطالعات بیشتر در مورد نیازهای واقعی بازار کار و تطابق برنامه‌های آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی با این نیازها: این مطالعات می‌تواند به شناسایی شکاف‌های موجود بین برنامه‌های آموزشی و نیازهای بازار کار و ارائه راهکارهای مناسب برای به‌روزرسانی برنامه‌های آموزشی و ارتقای مهارت‌های دانشجویان برای ورود به بازار کار کمک کند.
- مطالعات عمیق‌تر در مورد علل و عوامل زمینه‌ای مؤثر بر پیشرفت تحصیلی و آینده شغلی: انجام این مطالعات می‌تواند به درک عمیق‌تر از عواملی مانند عوامل خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مؤثر بر نگرش دانشجویان کمک کند.
- با انجام این تحقیقات، می‌توان به درک عمیق‌تر از چالش‌ها و فرصت‌های پیشروی آموزش عالی در دانشگاه جامع علمی کاربردی دست یافت و راهکارهای علمی و مبتنی بر شواهد را برای ارتقای کیفیت آموزش در این دانشگاه ارائه کرد. همچنین، ضروری است که یافته‌های تحقیقات به طور منظم به اطلاع مسئولان و دست‌اندرکاران دانشگاه جامع علمی کاربردی رسانده شود تا از آن‌ها در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های آموزشی استفاده شود.

منابع

- اسماعیلی، ص.، ممتاز اسلامی، و. و حاجی اربابی، ف. (۱۴۰۲). نقش میانجی انگیزه پیشرفت در رابطه هوش هیجانی با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان هنرستان‌های فنی و حرفه ای. (ص. کنفرانس ملی تعلیم و تربیت نوین). ایزدی، صمد؛ صالحی، عمران؛ قربانی، ابراهیم؛. (۱۳۸۹). ارزیابی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاه جامع علمی کاربردی. آموزش عالی، ۱-۲۴.
- آراسته، ح.، کتابدار، م.، عبدالمهی، ب. و وزین آبادی، ح. (۱۴۰۱). پاسخ‌گویی دانشگاه‌های ایران در بازار کار از منظر خبرگان آموزش عالی. فرهنگ و ارتقای سلامت، ۳۲۱-۳۵۹.
- تاروری زاده، ه.، تقی‌پور، م. و نظامی‌وند، س. (۱۳۶۵). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس هوش هیجانی، ویژگی‌های شخصیتی و جمعیت شناختی، نگرش به تحصیل و آینده شغلی با میانجی‌گری تاب‌آوری تحصیلی. پژوهش‌نامه تربیتی، ص ۱۸۷-۲۰۶.
- حسینی، م. (۱۴۰۳). آموزش عالی و بازار کار: بررسی تطابق برنامه درسی با تحصیلات مورد نیاز مشاغل با میانجی‌گری شایستگی کارآفرینانه. فصلنامه مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی، ص ۱۳۱-۱۵۴.
- حسینی ابریشمی، ملیحه. (۱۳۹۹). بررسی الگوی ارتباطی خانواده با پیشرفت تحصیلی یا رضایت تحصیلی. کنفرانس ملی علوم اجتماعی و روان‌شناسی ایران.
- حیدری، مریم. (۱۳۸۴). رابطه رضایت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه اصفهان. نوآوری‌های مدیریت آموزشی (اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی)، ۱(۱)، ۷۵-۸۶.
- داداش‌پور، م. (۱۳۹۲). نیازسنجی آموزشی دانشجویان دانشگاه پیام نور با تأکید بر رضایت تحصیلی. فصلنامه پژوهش‌های آموزشی، ص ۷۵-۹۲.
- زمانی، ف. و رضایی، ع. م. (۱۴۰۱). پیش‌بینی رضایت تحصیلی بر اساس نیازهای روان‌شناختی با نقش میانجی هیجان‌های کلاس درس و طرحواره ناسازگار اولیه. فصلنامه آموزش و ارزشیابی (وزارت علوم)، ص ۱۰۷-۱۳۲.
- سالاری، ر. (۱۴۰۱). رابطه هوش هیجانی و شناختی معلمان با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. دومین کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت. بندرعباس.
- ستایشی‌اظه‌ری، م؛ وکیالی، م. (۱۴۰۰). مقایسه رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در پیشرفت دانش‌آموزان. نشریه علمی پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی، ۹۸-۸۳.
- صادقی، م. وبرزگر بفرویی، م. (۱۴۰۰). پیش‌بینی رضایت تحصیلی دانشجویان بر اساس متغیرهای سلامت روانی و خودکارآمدی. نشریه علمی پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۷-۲۹.
- علیم‌رادی، ز. (۱۴۰۰). بررسی و تحلیل نقش اشتیاق و انگیزش تحصیلی در پیشرفت دانش‌آموزان. رهیافت نوین در مطالعات اسلامی، ۱۸۳-۲۰۴.
- Almashayekhi, Abdullah; Ukil, minhajul Islam;. (2024). Interested to start a venture but worried about the future. investigating the role of resilience in fear of career uncertainty and en-trepeneurial intention, 104-243.
- Berlingieri, F; Diegmann, A; sprietsma, M;. (2023). Preferred field of study and academic. performance. Economics of Education Review, 95-102.
- Ilyes, v., & Seb k , A. (2023). University peers and career prospects: The impact of university ties on early labor market outcomes. Economics of Education review.